

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Geppa 17/III.

Izdaja: konsorcij Malega lista

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

Stane: ena številka 50 k.

Eno leto 8 lir

Pol leta 5 lir

Četrta leta 3 lire

van Jervatin

Male novice

Mali koledar.

Petek, 30. maja: Ivana Dark (devica orleanska). Sobota, 31. maja: Kancijan. Nedelja, 1. junija: Gracijan. Ponedeljek: 2. junija: Evgenij. Torek, 3. junija: Pavla. Sreda, 4. junija: Kvirin. Četrtek, 5. junija: Valerija.

V Ameriko.

Ponavljamo, da se smejo prošnje za potovanje v Združene države vlagati. Istrani, Trzascani vlagajo na nadzorstvo v Trstu (Ispettorato di Emigrazione, via Cassa di Risparmio). Goričani in vsi, ki spadajo v Videm, pa pišejo na «Ispettorato di Emigrazione Genova». Pismo mora biti priporočeno. Kratki prošnji je treba priložiti: rojstnico, poročni ali samski list (oba izda župnik), domovnico, spričevalo o postenem obnašanju, spričevalo o vojaškem službovanju (te 3 listine izda župan), zdravniško spričevalo, ki ga izda navaden zdravnik ter pozivnico iz Amerike, kjer jo je napravil notar. Kolkov ni treba. Srečnežev bo malo. Slovenskih Primorcev bo smelega čez lužo samo nekaj desetlin.

Otvoritev parlamenta.

Na dan otvoritve parlamenta bere vselej kralj govor, ki ga spiše ministerski predsednik. Tako tudi letos. Letošnji govor je bil silno različen od govorov v prejšnjih otvoritvah. Prej je kralj razkladal načrt o delu, ki ga hoče nova vlada izvršiti. Letos je bilo drugače. Že vnaprej se je vedelo, da bo kralj hvalil vlado, hvalil njeno dosedanja dejanja. Zato so zavzele letos stranke temu primerno stališče. Prej so vsi poslanci hodili k otvoritvam, letos ne. Stranke, ki vladno delovanje odobravajo, so šle k otvoritvi; k otvoritvi si šli snoparji, liberalci in od Slovanov Wilfan. Stranke, ki vladnega dela, zlasti zadnjih volitev, ne odobravajo, niso šle k otvoritvi; to so komunisti, republikanci, bojovníki, socialisti, od Slovanov Srebrnič in Besednjak. — In res je kralj govoril tako, kakor so prorokovali. Uvodoma je dejal, da je v palamentu zbran laški narod v svojem zakonitem zastopstvu (opozicija trdi, da je bila izvoljena večina na nezakonit način); pohvalil je ureditev vzhodne meje s priključitvijo Reke k domovini, asimilacijo novih pokrajin. Vsi navzoči poslanci — tako poročila — so burno ploskali kralju. Da bi bili poslančki še bolj ponižni, je prvi minister ukazal, da morajo priti prvi dan k seji v fraku. — Otvoritvena seja je jasno razdelila poslance v dva tabora: v monarhiste, ki hočejo kralja; ti so šli k seji; drugi tabor, ki se ni udeležil seje, noče kralja, marveč republiko. — Ta dan so se Slovani v Italiji po svojih zastopnikih razdelili v dva tabora: dva naša poslanca sta na strani republikancev eden pa na drugi strani.

Kje je sloga?

Dva sta se odločila, da ne kupita fraka, da ne gresta k otvoritveni seji, kjer bi morala odobravati vladno delo, zadnje volitve, zatvoritev naših šol, izgon naših uradnikov, odpravo našega jezika iz vseh uradov: Srebrnič in Besednjak. Eden je šel svojo pot, kupil frak in je šel ploskat. Oj, ti uboga sloga!

Uboge banke.

Dunajski «Bankverein» je imel lani 63 tisoč milijonov čistega dobička, to je 19 milijonov lir.

† ANTON ŠTRANCAR

Preprost mož je bil, delavski sin delavskega naroda, po svojem poklicu zidar. Rojen je bil l. 1880. v Zapuzah pri Šturijah. Prestal je svetovno vojno in se vrnil na dom. Tu se vrši druga vojna, srdita vojna, ki ima namen iztrebiti slovenski rođ in slovensko ime iz njegove tisočletne posesti. Štrancar je padel v tej vojni. Dne 30. marca, ko se je vračal z volilnega shoda, zadela ga je iz zasede svinčenka. Domači so ga peljali v bolnišnico v Gorico, kjer je po dolgem trpljenju izdihnil dušo dne 20. maja.

Štrancar ni bil baraba, ki gre z bombami ubijet visoke ali nizke glave nasprotnikov: Štrancar je bil miren in miroljuben državljani, ki se je v mejah zakona in vesti z orožjem uma boril za pravice teptanega ljudstva. Padel je kot nedolžna žrtev peklenkega nacionalizma. Slovensko ljudstvo bo ohranilo v najlepšem spominu ime Antona Štrancarja. Na njegov grob bodo vence polagali še pozni rodovi.

Oton Župančič.

odlični slovenski pesnik, je dobil od francoske vlade visoko odlikovanje. Postal je vitez častne legije. Odlikovanje mu je izročil slovesno francoski konzul v Ljubljani dne 22. maja.

Robinsonova puška.

Dne 21. maja je bila v Londonu licitirana 200 let stara puška na kremen. Vrezano ima letnico 1701 in ime Aleksander Selkirk. Ta mož je ostal 5 let na samotnem otoku Juan Fernandez in pisal dnevnik svojih doživljanj. Na podlagi tega dnevnika je pisatelj Daniel Defoe zložil ono znamenito povest, ki nosi naslov «Robinson Crusoe». Povest je bila spisana l. 1719 in prevedena na vse jezike. Zaradi te povesti je postala slavna tudi ona puška.

V Zagrebu so hudi na Jude.

Zagreb je znan kot glavno hrvaško mesto, pa tudi kot judovsko gnezdo. Zagrebški Judje so po vojni ostali kakoršni so bili prej. Najraje žlobudrajo po nemško in hvalijo Avstrijo, iz hrvaške kože pa jermene strojijo. Zadnjič so študentje na vseučilišču imeli neko zborovanje, potem pa so šli v tropah po mestu kričati proti Judom. Zvečer se jih je še več nabralo in so še huje kričali. Judje pa mirno sede in štejejo obresti.

139 let star.

Najstarejši mož na svetu je menda neki Sirec, ki je pravkar obiskal jordankega kralja Huseina. Pravi, da je bil rojen leta 1785. in da se še spomni na Napoleona, ki je bil v letih 1798. in 1799. v Egiptu in Siriji.

Tekma v počasnosti.

V ameriškem mestecu Claptonville sta se skušala dva, kdo bo na kolesu kasneje prevozil 100 metrov daljave, ne da bi stopil s kolesa. Zmagovalec je rabil 70 sekund. Za stavo je dobil nov cilinder in premaganec ga je moral na samokolnici peljati trikrat po mestnem trgu okrog.

Davek na vino.

V ministerskem svetu dne 22. maja je bilo sklenjeno, da se zniža davek na vino od 20 na 15 lir pri hektolitru. Nova tarifa bo veljala od 1. julija dalje. Ta ukrep je bil skrajno potreben.

Tovarna dežja.

Pravijo, da je v Kaliforniji (Amerika) v kraju Hanford neki Karel Hatfield naredil pogodbo s farmerji, da jim v dobi suše preskrbi vsaj celo in četrt dežja. Farmerji so mu obljubili 2000 dolarjev. Za vsak nadaljni četrt celo so obljubili zopet 200 dolarjev. Mož je šel na delo in pripravil 2 in četrt cele dežja; dobil je 8000 dolarjev. Francoska kmetijska in vinarska društva so poslala posebnega opazovalca v Kalifornijo; ta je poslal zelo ugodna poročila. Izračunali so, da 1 centimeter dežja na 1 hektarju zemlje stane samo eno stotinko. Kako pa ta nova tovarna dela, tega še niso izdali. Francozi čakajo, če se bo še obneslo, potem bodo začeli s tako tovarno tudi na Francoskem. Kraševci pa bi najraje videli, da pride ta reč na naš suhi Kras; kdo ve, če bo kaj ali nič.

Steklina pri mačkah.

v kraju Reischau na Zg. Avstrijskem je neka mačka ogrizla dve osebi. Dognali so, da je bila mačka stekla. Zato je izšel ukaz, pokončati vse mačke v vasi. Ukaz je bil tudi res izvršen.

Kneginja - tatica.

Pred višjim sodiščem v Moskvi se je zagovarjala kneginja Ksenija Obolenska, hči bivšega župana v Petrogradu. Obtožena je bila, da je načelovala veliki tatinski bandi in izpeljala devet veličatvin. V njeni bandi so bili prvovrstni mednarodni tatovi. S tatvino je tudi obogatela. Pred sodiščem ni tajila. Rekla je, da na svetu vsi kradejo, vsak na svoj način, in da poštenjaku ostaja le uboštvo in glad. Obsojena je bila na 11 let težke ječe. Njeni tovariši še niso prišli v roke pravici.

Jamska železnica.

S 1. junija bo začela voziti nova železnica skozi postojnsko jamo. Proga železnice je dolga 7 in pol kilometra. Lokomotivo goni motor na bencin. Priredili so jo tako, da bencinov smrad ostane v lokomotivi, da se ne bo kvaril zrak v jami. Ta železnica je prva na svetu te vrste.

Jamska veselica v Postojni.

V prosep običajne jamske veselice v Postojni je dovolila vlada za dan 8. junija, na binkošno nedeljo vsem izletnikom v posebnih in rednih vlakih, z vseh železniških postaj, izredno znižanje 40% za vožnjo v Postojnsko jamo. - Vožilo bode osem posebnih vlakov in si bode lahko udobno ogledal v enem dnevu svetovnoznano jamo vsakdo iz Trsta, Gorice, Opatije, Reke Pulja, Vidma, Benetk in Tržiča.

Izredna novost letošnje veselice bo veliki pevski zbor v koncertni dvorani, ki bode svoje vrste prvi v podzemljskem svetu.

Koncert Thierry-Betetto.

Čitali smo kritiko koncerta teh dveh umetnikov v domačih listih in ker nas ni zadovoljila, navedemo nekaj pripomb.

Gospodu Kumarju smo hvalezni, da nam je predstavil gospo mezzosopranistinja Thierry in svetovnoznanege basista v dveh koncertih: v Gorici in v Trstu.

Gospa Thierry je pela z globoko čustvenostjo in pokazala vse vrline svojega obseznega in uglajenega glasu. Njen glas je silen; premalo pa vibrira. Gospa Thierry poje na nekaterih mestih s tako čustvenostjo, da celo vokalizacija trpi. Zato je niti od daleč ne moremo pristevati v vrsto pevcev kakršen je Betetto.

Srečni smo, da smo zamogli po 14 letih zopet enkrat slišati tega slavnega pevca v Trstu. Od tistega časa do danes je njegov glas pridobil na moči. Betetto je odšel od nas. Niti najmanjšega vtisa ne nosi od nas, da bi ga bili razumeli. Kajti kako je mogoče misliti, da bi nas mogel to pevec pustiti hladni! Niti za trenutek!

Betetto ni bil zastoj operni pevec v dunajski dvorni operi, kjer sta ga Rih. Strauss in Schalk tako zelo čislala! Kako naj si tolmačimo dejstvo, da bi Nemeč Schalk pisal Slovanu Betettu, naj se vendar povrne na Dunaj, ker da ga močno pogreša. Gospoda Betetta nismo vredni, kajti ne moremo ga dovolj ceniti. Njegove prednosti so neprimerne. S kakšno mirnostjo, lahkoto zna prekositi najtežje prehode, ki delajo tudi izvežbanemu pevcu težkoče! Sijajne so njegove legature, nijansiranje, lahki nastavek, sočnost, prožnost.

Ime Betetto spada v vrsto onih, ki so v ponos našega naroda.

Kdo je šjor Budihna?

To je imeniten gospod, ki zna marsikaj, zlasti pa obračati plašč po vetru. Pred vojsko je bil narodni-naprednjak, do lani je bil hejslovanski vilfanovec, letos je prepričan snopar. Na dan pogreba mučenika Štrancarja je hotel pokazati svojo oblast. Pol ure je čakal na cesti in ni vprašal po mrliškem listu. Ko pa je bil sprevod sredi poti, mu je prišel naproti. Segel je v žep po robec, se useknil, nato je ukazal: Holt! Mrliški list! Ko je tako izvršil svojo demonstracijo in dobil zahtevani list, je dovolil pogrebem, da so nadaljevali svojo pot. Budihna ga pihne. Tudi na dan občinskih volitev bo pihal, pa od — jeze.

Življenje in smrt Antona Štrancarja.

Na drugem mestu prinašamo sliko prvega narodnega mučenika goriških Slovencev. Vreden je spomina, ker je bil vzgleden in značajan človek. Zidarski mojster Rudolf Terčelj, pri katerem je pokojni več let delal, je o njem tako-le povedal:

«Štrancar je bil izredno marljiv, sposoben in vesten delavec. Ko sem zvedel, da je umrl, se nisem mogel vzdržati solz. Po značaju je bil tih, miroljuben človek; v družbi ni mnogo govoril, kar pa je povedal, je bilo kakor pribito».

Štrancar se je zavedal, da mora umreti zaradi svojega prepričanja. Profesorju Terčelju, ki ga je spovedal, je dejal: «Dobro da je mene zadelo, ki sem samec; hudo bi bilo, ko bi bil zadet mož, ki ima otročiče».

Prosti čas je uporabljal Štrancar za izobrazbo. Bil je član katoliškega izobraževalnega društva, pristajaš goriškega «Pol.

Pogrebni sprevod skozi Ajdovščino.

društva Edinost-i» in vnet bravec dobrega časopisja.

Štrancarjev pogreb je bil veličasten. Od političnih organizacij sta bili zastopani «Pol. društvo Edinost v Gorici» in «Pol. društvo za Hrvate in Slovence v Istri», katero je zastopal dr. Stojan Brajša. Dasi širša okolica ni doznala pravočasno za pogreb, se je vendar pogreba udeležilo 2000 oseb. Mogočni pevski zbor šturskega izobraževalnega društva, pomnožen z ajdovskimi pevci, je zapel v Ajdovščini, v šturski cerkvi in na šturskem grobišču žalostinke. Oblastvo je k pogrebu poslalo poročnika s 40 orožniki (kjer jih treba ni, so brž zraven!). Trgovci so pod pritiskom javnega mnenja zaprli trgovine. Ko se je ob zaključku žalnega obreda zaslišal duhovnikov glas: «Molimo za pokojnega Antona Štrancarja», je 2000 ljudi pokleknilo na grobišču in molilo za njegov večni mir.

Nemško posojilo.

Amerikanci bodo baje dali Nemčiji posojila 800 milijonov zlatih mark. Velike ameriške banke že pošiljajo svojim poslovnim prijateljem okrožnice, v katerih pozivajo k podpisovanju nemškega posojila.

Razporoka na Ogerskem.

V Budimpešti je pred sodiščem 4 tisoč procesov za ločitev zakona. Tudi mnogi Italijani hodijo sedaj tja gor delat razporoko, ker se v Reki ne more več. Iz tega se vidi, da je edino pametna postava neločljivost zakona, razporoka le pospešuje lahkomišelnost in greh.

Hudičevo delo.

Iz Mirna pri Gorici poročajo, da je neki slovenski snopar napadel svojega lastnega očeta z gorjačo. Le s pomočjo nekega soseda se je oče rešil. Kasneje pa je zlati sinko streljal na očeta z revolverjem, pa ga k sreči ni zadel.

Resnica boli in peče.

Iz Saleža je spisal neki domačin dopis, v katerem je bičal prave krivce poloma Kmetijske zadruga. Dopisnik se je podpisal in prevzel s tem vso odgovornost. Poslal je dopis glasilo dr. Wilfana. Toda stara teta se je prestrašila resnice ter dopisa ni sprejela. Dopisnik, ne bodi len, je nesel dopis «Delu», ki ga je rade volje priobčilo.

Slov. dekliska Marijina družba v Rojanu

je vprizorila na Vnebohod novo zaloigro dr. G. Gapp: «Sv. Filomena» v 3 dejanjih z živo sliko ter s solo, dvo- in troglasnim petjem in: «Štiri zelje», veseleigro v 2 dejanjih. Predstava je bila namenjena v prid prvoobhajancem slov. rojanske ljudske solé. Z ravno istim namenom se ponovi veselica to nedeljo, dne 1. junija ob 6 uri pop. — Priporočamo obilno udeležbo!

Mačke in moda.

V zadnjih 3 mesecih lanskega leta so v Trstu polovili in zadavili 1386 mačk. Večina kož izgine v razne delavnice, kjer služijo — pod različnimi imeni afrikanskih živali — za olepšanje ženskih kožuhov.

Narodno delovanje gospoda poslanca.

Državnozborske volitve so se vršile v znamenju sleparstva in nasilja. Vse stranke so takoj po volitvah odposlale Mussoliniju protest. Goriška politična organizacija je smatrala za potrebno, da bi tudi Slovani protestirali. V to svrhu se je bivši poslanec g. Šček odpeljal iz Gorice v Trst k dr. Wilfanu, da bi vsi bivši poslanci poslali protestno brzojavko. Ravnatelj pisarne je naznanil g. Wilfanu, da ga čaka g. Šček. Ravnatelj se je vrnil ter dejal gospodu Ščeku: «G. doktor pravi, da ako hočete z njim občeavati, pošljite kako drugo osebo k njemu». Po mnenju g. Wilfana naj bi se g. Šček spet odpeljal v Gorico, iskal kako drugo osebo, ki naj bi odpotovala v Trst, kjer bi dr. Wilfanu sporočila, da je bil g. Šček pri njem ter mu izrazil željo goriške organizacije, naj se odposlje brzojavka v Rim. Seveda je bilo nemogoče, da bi upoštevali tako vedenje dr. Wilfana. Nato je g. Šček kot bivši poslanec sam poslal brzojavko, ki je bila že priobčena v Malem listu.

«Z Besednjakom ne grem nikamor!»

Ko sta se Wilfan in Besednjak vrnila iz Rima od Mussolinijeve avdijence ter je «Gor. Straža» priobčila o tem poročilo, katero so tudi v «Edinosti» ponatisnili, je bil Wilfan ves iz sebe, ker je stalo v poročilu, da je Wilfan zastopal tržaško, Besednjak pa goriško in istrsko politično društvo. Ko je prispel Besednjak v nujni zadevi v Trst ter iskal in našel Wilfana v upravi «Edinosti», je Wilfan svojega kolego prav grdo napadel in dejal: «Z Vami ne pojdem nikamor več». Besednjak pa ni Šček, ki je vse take napade pretrpel. Šel je ven ter napisal Slaviku primerno pismo. Nato se je Wilfan milo opravičil, češ da je bil nervozen.

Imenitna zadeva.

Gospod Wilfan je smatral vprašanje, ali bo imel frak v parlamentu ali ne, za zelo imenitno. To pričajo pisma, ki

jih je dal tipkati, pa tudi dolge seje. Mi bi temu rekli izguba časa, zlasti v dobi, ko gre za obstoj Kmetijske zadruga, ko gre za vinsko krizo in nešteto drugih vprašanj. Ubogi volivci! Živela frakarija!

Absolutno proti Narodnemu svetu.

Minole dni je na željo goriške organizacije dr. Besednjak šel k dr. Wilfanu. Sprožil je znova vprašanje o Narodnem svetu. Dr. Wilfan je takoj prekinil Besednjaka: «O vsem drugem mi lahko govorite, samo o Narodnem svetu ne».

Tako sta šla poslanca ločena v Rim. To se bo godilo vselej, dokler bo poslanec dr. Wilfan, zakaj ne Peter ne Pavel ne more prenašati absolutizma.

Zadeva Kmetijske in vrtnarske zadruga.

Razbremenimo kmete!

Bivši poslanec g. Virgilij Šček je poslal poslancu dr. Wilfanu tole pismo: «Velecenjeni gospod poslanec! Kot član Kmet. in vrtnarske zadruga čutim dolžnost, da Vam pišem v tej važni zadevi. Slišal sem, da so Vam kraski župani in člani predložili na sestanku željo, naj bi Vi kot predsednik politične organizacije za tržaško ozemlje, v katerem se nabaja večina podružnic, poskrbeli za podporo zadrugi. Slišal sem nadalje, da ste pretesli argumente, ki so Vam jih župani obrazložili na sestanku, a da ste končno pomoč odklonili, češ da ni sredstev.

Zadeva je tako važna, da se absolutno ne sme prepustiti usodi. Pri meni so bili nekateri kmetje, člani zadruga, in po razgovoru z njimi sem se se bolj utrdil v prepričanju, da je treba pomagati, da ne smemo muditi niti trenutka, marveč nujno pomagati. Jaz vem, da obstoji sklad, ki bi prav gotovo zadostoval za popolno pokritje izgube; pa tudi, ko bi tega hipno ne bilo, bi ne bilo težavno ga najti.

Po razgovoru z deputacijo sem brz naprosil Vašega kolego dr. Besednjaka, naj bi se obrnil da Vas, da bi dosegli skupen nastop v tej važni zadevi.

Kolikor sem poučen, ste Vi predlog odklonili.

Velecenjeni gospod doktor! Jaz mislim, da je vprašanje Kmetijske in vrtnarske zadruga trenutno najvažnejše vprašanje. Ne gre le za usodo mnogih družin, ki absolutno ne zmorejo zahtevanega zneska, ampak gre za več. Ako se zadruga prepusti usodi, bo zadruga misel na tržaškem ozemlju za en rod ubita. Ne pozabimo tudi, da je zadruga v jezikovno-narodnem oziru silne važnosti, ker je največja slovenska gospodarska organizacija v koprskem okraju.

Velecenjeni gospod poslanec! Prosim Vas, preključite svoj prvotni sklep ter sprejmite moj predlog, da se uvede akcija v svrhu popolne podpore Kmetijski in vrtnarski zadrugi. Gorica, 21. majnika 1924. Z odličnim spoštovanjem Virgilij Šček.»

Goriško pisemce.

V pondeljek smo zakopali v Gorici mlado soprogo Anico Sarđoč, roj. Bratuz, sestro goriškega pevca Josipa Bratuz. Njena smrt je navdala vse Goricane z veliko žalostjo, ker je bila pokojnica pravi vzor hčerke, sestra in žena. Pogreba se je udeležilo velikansko število Goričanov. «Mladika», ki ji je pokojnica pripadala do smrti, ji je priredila na zadnji poti ganljivo slovo. Zbor Mladike, pomnožen s pevci Glasbene Maticice, je zapel v Travnjski cerkvi «Nad zvezdami», pred kapucinsko cerkvijo pa «Blagor mu». Pokojnici večni mir, obema družinama pa naše globoko sožalje.

Pri tej priliki se ne moremo vzdržati kritike pogrebne podjetja. Sredi poti so konji odpovedali in sprevod se je vršil v neredu. Ko bi bilo to prvi pot, bi potrpele, toda isto se je zgodilo na pogrebu soproge notarja Čibeja in dr. Kobala. Taki konji naj gredo v klavnico, ne pa na pogreb!

S posebnim odlokom z dne 17. aprila je sklenila vlada, da ustanovi v Gorici vajeniško strokovno šolo, ki bo obsegala moski oddelk za mizarje in mehanike ter ženski oddelk za šivilje in vararice. Šoli bo naslov «Kraljeva obrtna šola».

Kaj nam z dežele pišejo

SEZANA.

Veliko novic je pri nas. Avian bo vendarle sel za oberšibarja, pa ne v Trst, ampak v Istro. Avian gre v soboto v pulsko pokrajino. S tem je sezanska podprefektura odpravljena, ljudstvo pa je rešeno more, ki ga je krčila 19 mesecev. Avian je demoraliziral pol Krasa. Vse ga zaničuje in prezira, razen nekaj janičarjev. Med te mozake spadata oba Grbea iz Utovelj, podomaže Fakuč. Prvi Grbec, župan tomajske občine, je bil pravi klečepalazec in skledoliznik non plus ultra, obenem pa terorist vse občine. Drugi Grbec, oziroma Gherbitz, eks-avstrijski feldvebel c. kr. landsturma, sedaj vice okrajni solski nadzornik v Sezani, bo najbrže tudi šel. Ta gospod pridiguje novo kulturo. Kamor pride, v vsaki kmečki hiši pozdravlja «bon žorno sinjori». Ljudstvo mu pravi samo «Bon žorno».

SALEŽ.

Ni res, da sem ob prilike predaje obč. uprave v Zgoniku prejel 8000 lir, pač pa 801.57 (reci: osemstoena lira 57 stot.). Dokaz: zapisnik, sestavljen pri predaji v Zgoniku, dne 22. septembra 1919. Ta zapisnik je občinstvu na vpogled.

Ni res, da je kdo zahteval potrditev rekurza od strani županstva, ker je nepotrebna.

V Zgoniku, 27. maja 1924.

Gruden Ivan, zupan.

RIZANA.

Neki človek je poslal iz Rozarja dopis v «Novice» in toži, da so davki visoki, gospoda da ne dela in take reči. To je vse res, mi vse to vemo. Zakaj pa je tako? Ker bogatini ukazujejo, kmet in delavec pa nimata besede pri vladi. Tišči dopisnik pa je velik ravček, ker ne ve, da izdajajo «Novice» slovenski bogatini, da bi ljudstvo premamili in držali na uzdi. Vi dopisnik — vede ali nevede — držite s tisami, ki držijo z bogatini. Tako je in nič drugače.

Iz ZGONIŠKE občine.

Tukajšnja bivša podružnica kmetijske zadruga v Trstu je imela svoj sestanek dne 29. aprila t. l. v Saležu zaradi nesrečne centrale v Trstu. Namen je bil, da vsak član pove svoje mnenje. Udeležba je bila polnoštevilna. Poudarjamo, da so bili člani zelo razburjeni, razkačeni in nasprotni radi terjatve 72 lir na vsakega uda. Istega dne se je sestavil neki dopis, ter je bil poslan na uredništvo «Edinosti» v Trst, da objavi kot razglašeno zadržno glasilo predloge in pomisleke tukajšnjih udov. A kar smo slutili, se je tudi uresničilo. V neki št. «Edinosti» čitamo: Opomba uredništva: V nedeljski «Edinosti» bomo zavzeli svoje stališče v stvari... Seveda so morali pokorni uslužbenci pri «Edinosti» vprašati za mnenje one gospode, kateri so bili v veliki meri krivi poloma Kmetijske in vrtnarske gospodarske zadruga v Trstu, in ob enem so gospodariji zadržnega glasila «Edinosti». Vzemite si na znanje, da gospoda živi največ od žuljev kmetijskega in delavskega ljudstva. Preslepili so nas, a ne bodo nas več! Tudi slepi spregledajo. Na vse ono, kar nas tare: brezposelnost, veliki davki, slabi časi, nam hočete še to ogromno svoto lir na rame naložiti? Kam plovemo??

Pred dolgim časom se je slišalo govoriti, da je štela zadruga 4800 članov. Danes se celo govori za 5000 članov. Vzemimo prvotno število 4800 članov à lir 72 skupaj lir 345.600 brez onih 21 lir, katere je že vsak plačal. Kakor smo objavo dobili, znašajo pasiva zadruga lir 167.457. Ostaja pa od zgoraj omenjene svote še lir 178.143. — Kam pa bi spravili gospodje ta preostanek?

Gospodje si morda mislijo, da je polovica članov nezmožnih plačila! Kje pa imajo dokaze, kdo zamore in kdo ne? Previdni gospodje bi lahko že prej

dobili informacije od predsednikov podružnic. Potem še le sestaviti. Pa naj bode račun ze tak ali tak, tudi kar gospod likvidator piše, da kdor ne more naenkrat, dovoli na obroke: ne plačamo; Naj krivci poloma zadruga plačajo! Ljudstvo govori, da gospod predsednik nadzorništva ni 1 in pol leto pregledaval, kaj gospodje odborniki kujejo! Ko bi večkrat nadzoroval, bi gotovo ne prišli do takega poloma v škodo našega ljudstva. Res žalostno!!! Priporočamo, vsem podružnicam, se upreti proti plačilu! Toliko vsem naznanje.

Udje podružnice Salež

CEROVO.

Pred našo cerkvijo je bilo razglašeno, da se tu ustanovi otroško zavetišče. Vabljeni smo bili stariši v ta namen k sestanku že prej, pa ker se jih je malo zglasilo, so v nedeljo po maši zopet vabili v šolo. Tam smo zvedeli od gosp. voditelja, da se ustanavlja neko «podporno društvo», ki naj bi revnim šolarjem oskrbovalo šolske potrebščine; izvolil se je tudi nekak odbor. Mi revni stariši ne bi imeli nič proti temu, če se ne bi za tem skrivale očitne namere naših «višjih». Od našega srca so nam iztrgali našo 6 letno deco, zdaj nam izvabljuje še denar, ki nam ga primanjkuje za preživljanje. Nimamo pa nič proti temu, ako hočejo bolj bogati «prijatelji šole», kakšni vitezi ali kavalerji, dajati denar za to društvo. Mi vemo, da se je ustanovilo v imenu tiste stranke, ki nam je zaprla slovenske šole, gonila proč slovenske duhovnike in učitelje, odpravila z občin slovensko uradovanje, pometala na cesto slovenske sodnike in uradnike, zapirala in pretepevala kmete in delavce samo zato, ker niso volili za snop. V imenu te stranke se to «potrebno» društvo ustanavlja, da bi nas lovilo v mrežo kakor pajek muhe.

PLANINSKA GORA.

«Mali list» je že poročal, da se vršila na božjepotni cerkvi na Planinski gori, dva nova shoda: Velikonočni in binkoštni pondeljek. Stara dva shoda na Veliki Šmaren s službo božjo ob 10. uri in slovesen shod s spovedovanjem in dvojno službo božjo v nedeljo po Malem Šmarnu, ostaneta, kakor sta bila.

Prvi novi shod se je vršil velikonočni pondeljek z božjo službo ob 10. uri. Binkoštni pondeljek se bo pa vršil še bolj slovesno. Že na predvečer bo govor in slovesna večernica. Drugi dan, binkoštni pondeljek, bo dvojna božja služba, ob 6. in 10. uri. Tudi se bo spovedovalo. Pridejo 3-4 spovedniki, da se bo lahko postreglo pobožnim romarjem. Marija želi, da bi Njeni častilci pri taki priliki prejeli tudi sv. zakramente. Posebno vabi Marija one, ki so še na dolgu, morda za več let.

POBEGI pri Koprnu.

Dopisniku «Novic» z dne 15. t. m. naznanjam, da sem pole za davčno napoved od čistega zemljiškega dohodka sestavljal s tovarišem A. Pobega in ne sam od 15. junija do 10. julija 1923. in ne v enem samem dnevu, to pa na prošnjo nekaterih vaščanov ob določenih urah zvečer. S hvaležnostjo bi bila za to delo plačana, ako bi vsi prišli v enem dnevu, ker pa so kmetje prihajali, kakor jim je čas dopuščal, nama je delo vzelo še precej časa.

Ker sva kmetom s tem prihranila brez drugih stroškov zamudo časa za pot v Koper, so nama nekateri priznali precej v začetku in plačilo vsak 3 lire; kakor so nama prvi priznali, tako sva tudi drugim računala in sicer ne samo za izpolnitev pole, ampak tudi za izročitev na davčno agencijo in preskrbo pravilne pobotnice.

G. dopisnika, ki mi je večkrat pred očmi, vprašam zdaj, koliko sva jaz in

Pobega za delo zaslužila in kaj sva za delo dobila? Ali nisva dovolj in še več drugim darovala? Ker se je podpisal «davkoplačevalci», naj ga bo sram, da v 11 mesecih ni zvedel, komu in koliko sva darovala. Prosto mu je bilo še lansko leto, da vpraša, koliko davčnih pol sva sestavila za plačilo in koliko brezplačno vdovam in bolnim.

Dopisnik ve, da živim od svojega zasluzka kot težak; kar pišem in delam za dobro ljudstva in za gospodarska društva v Pobegih, delam vse v prostem času, to je zvečer in ob nedeljah; ali naj vrh tega še petrolej in papir plačam iz svojega? Ivan Bertok.

Za smeh.

Zagovornik vpraša falota: «Vi ste že bili enkrat kaznovani. Koliko pa ste dobili takrat?»

Tat: «Zlato uro in dvanajst srebrnih zlic.»

«Na koga pa vrešči Vaša stara že cel dan?»

«Na zdravnika se jezi ker ji je prepovedal govoriti radi katarja.»

Slab kraj. A.: «Čestitam ti k zaroki Odkod pa je tvoja nevesta?»

B.: «Tam od Moravc.»

A.: «Jojmene prekljči zaroko brz!»

B.: «Zakaj pa?»

A.: «Moja žena je tudi iz tistega kraja.»

DELAVSKI VESTNIK.

Socializacija rudnikov v Angliji odklonjena. Spodnja zbornica je predlog delavske stranke, naj se socializirajo vsi rudniki, odklonila z 264 glasovi proti 168. Vlada, ki s predlogom simpatizira, si ga kljub temu ni osvojila, oziroma se vedla nevtralnno, tako da ostanke odklonitev zanjo brez posledic. Del liberalne stranke je glasoval za predlog.

NAŠA POSTA.

Vse dopisnike prosimo, naj po možnosti pišejo le na eno stran papirja.

Draga. Tirjajo Vas 72 lir. Ako se ne reši zadeva drugače, bodo morali vsi člani plačati. To tudi hoče dr. Slavik in Wilfan, da naj plačajo člani. Mi pa hočemo, naj se pokrije zguba iz «Narodnega sklada».

Standrež. Pisali smo po informacije na razna mesta: Odgovor dobite v pismu.

Potrpeti. Za nekatere dopise nam je zmanjkalo prostora.

Tri vprašanja!

Ali pošiljate krajevne novice v Mali list?

Ali nabirate naročnike za Mali list?

Ali inserirate v Malem listu?

Stab. Tip. S. Spazzal, via Commerciale 8.

Plugi za vsako zemljo in vseh velikosti

„Merkur“ kose vseh dolžin od 12 Lir naprej

Žveplo in Galica Montecatini

Semena vrtna, travnata in cvetlična

UMETNA GNOJILA: Superfosfat, Čilski soliter, Thomaževa žindra itd. **CEMENT „PORTLAND“** in vse druge kmetijske potrebščine kakor: šape okoličanske, žveplalniki, škropilnice klajno apno, laneno seme. **UNOVČUJEMO:** Drva, oglje, zgodnjo zelenjavo, med itd. itd.

Kmetijsko Trgovsko Društvo D. Bolenič & Co
TRIESTE - via Raffineria 4, tel. 3675

Čevljarnica FORCESSIN

Je najboljša zaloga z dobrim blagom.

Trst, via Caprin 5 pri Sv. Jakobu
podružnica via Udine 2.

Poskušnja velja!

Toni: No, Pepi, ali si poskusil pri Forcessinu?

Pepi: „Prijatelj, Bog Ti daj zdravje. Prav zadovoljen sem, jaz, žena in otroci. Kamorkoli pojdem, vselej bom priporočil Forcessina“.

Čevljarnica FORCESSIN

Zobotehnični ambulatorij

TRST, Via Settefontane št. 6, I nad.

odprt vsak dan od 8.—18. in od 15.—19. Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom. Slovincem 10% popusta kakor tudi plačilo na obroke. Delo zajamčeno.

EGIDIJ SCHIFFLIN, koneesijonirani zobotehnik.